

Praktiline ettevõtluskuu

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

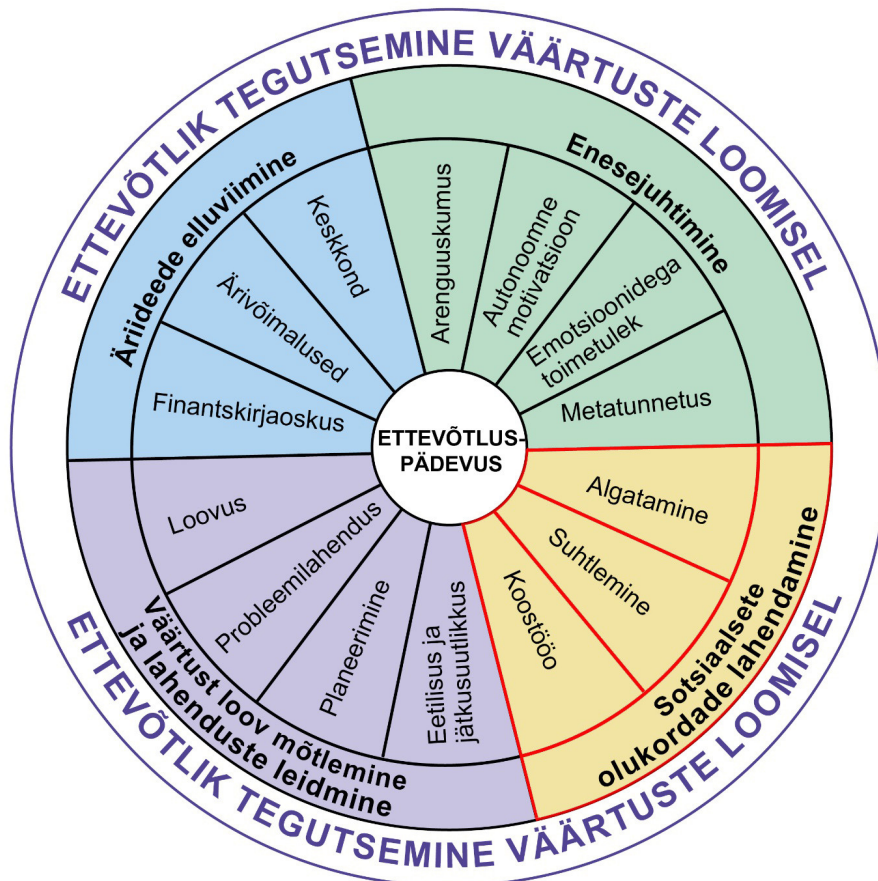
Eesti
tuleviku heaks

ÕPPEMATERJALI 1. OSA

Praktiline ettevõtluskuu

ÕPPEMATERJALI 1. OSA

Esimese koolitusnädala õppematerjalid (KNÕ) kätkevad endas ettevõtlusalaseid teadmisi. Harjutused ja praktilised tegevused arendavad suhtlemis- ja koostööoskuseid ning algatusvõimet.

“Kõik, nii suured rahvusvahelised ettevõtted kui ka üheinimesefirmad, peavad kuskilt alustama!”

ÕPPEMATERJAL juhendajale

I OSA - Ettevõtluskuu avapäev

Esimesel koolituspäeval saame tuttavaks läbi loomingulise tegevuse ning grupiharjutuste ja tutvume ettevõtluse olemuse ning põhimõistetega.

1. tund - Ettevõtluskuu avapäev. Sissejuhatav tund (45 min)

Sissejuhatus (10 min)

Eesmärk: informatsiooni andmine

Abivahendid: puuduvad

Ülevaade: Sissejuhatus, kus juhendaja räägib lühidalt, mis ettevõtluskuul toimuma hakkab.

Protseduur:

“Juhatan sisse ettevõtluskuu. Selle kuu jooksul räägime ettevõtlikkusest ja ettevõtlusest. Ettevõtlusteemadega tegeleme 2 x 2h nädalas, nelja nädala jooksul, kokku 8 korral. Räägin teile ettevõtluse olemusest ja sellest, kuidas oma äriideest ettevõtjaks kasvada. Me mõtleme välja ja teeme valmis müüdavad kodu-teemalised tooted*. Teeme seada värvikate ideede, võimalikult väikese eelarve ja lihtsate vahenditega. Hoiame loodust ja oleme avatud taaskasutusele oma toodete loomisel!

Seejärel õpime, kuidas valmistatud kaupa turundada ja ka maha müüa.

Müügivõimaluste avardamiseks õpime tegema professionaalseid tootefotosid, mida võite soovi korral tulevikus kasutada kasvõi oma veebipoe loomisel.

Teeme kõiki tegevusi läbimõeldult ja eesmärgistatult, nii nagu ettevõtlus elus päriselt käib.”

Kas on kohe küsimusi? Et kogu protsess meil ettevõtlikult ja produktiivselt sujaks, siis teeme kohe koostöö kokkulepped, mida järgides suudame tootmise rahumeelselt koostöös läbi viia ja tähtaegadest kinni pidada.

* Käesoleva õppematerjali raamistikku on lihtne paigutada mõne muu toote või teenuse valmistamist.

Kokkulepped (10 min)

Eesmärk: Arendada õpilases suhtlemisoskust, algatusvõimet ja kaasamõtlemisoskust ning väärtustada tema arvamust. Õpilane mõistab oma vastutust idee elluviimisel.

Abivahendid: **Tööleht nr. 1**

Osalejate kokkulepped väljaprintimiseks leiab õppematerjalide lisast ehk töölehtede failist.

Ülevaade: Osalejatega koos sõnastatakse ja sõlmitakse koostöö kokkulepped ning ka juhuks, kui kokkuleppeid ei täideta või tähtaegadest kinni ei peeta.

Kokkulepped, mida ise täiendada, saavad kõik õpilased ka välja trükitud töölehel.

Protseduur:

Juhendaja teeb ettepaneku vaadata läbi kokkuleppe tingimused ja teeb selles osas ettepaneku järgnevalt:

- Üksteise austamine, isegi siis, kui teisel on asjast teine arvamus.
- Aktiivne osalemine, anna endast alati parim!
- See pole võistlus! Ainuke, kellega end võrrelda, oled sa sina ise!
- Teise grupi liikme ärakuulamine, ilma vahele segamata.
- Ei alandamisele ja vägivallale! Ei noomita, naeruvääristata ega häbistata. Eristumine on väärtus!
- Kokkulepitud tähtaegadest kinnipidamine ja mis juhtub siis, kui ei peeta.

“Niisiis, kas on ettepanekuid, mis võiks toimuda juhul, kui tähtaegadest kinni ei peeta? Koostöös jäetakse oma panus andmata ja kaup ei valmi tähtajaks? Tehke palun omad ettepanekud?”

Kui ei peeta kinni tähtaegadest, siis see isik müüb maha vähemalt ühe klassikaaslase valmistatud toote / peab tegema ettevõtlusteemalise luuletuse vms.

Leitakse konsensus ja sõlmitakse kokkulepped. Iga õpilane saab selle kirja panna ka oma kokkulepetesse. Juhendaja tänab.

Koostöökokkulepete arutelus pöörata tähelepanu sellele, et erinevad mõtted, vaated ja ideed rikastavad ettevõtluskeskkonda - ei ole olemas õigeid ja valesid vastuseid. Maailmas on ruumi väga erinevatele viisidele olla ettevõtlik ning ettevõtlusega tegeleda. Lihtsalt, tuleb olla viisakas ja avatud ning lugupidav teiste suhtes, käia oma rada, pidada sõna ja mitte suruda peale oma arvamust.

Ettevõtluses ei hinnata kõiki ühesuguse skaala järgi ning ei panda hindet!
Enese pidev teistega võrdlemine ei ole vajalik - see võib isegi hakata sinu isu ja julgust millegagi tegeleda pidurdama. Igaüks on unikaalne ja omamoodi ning kui kuskilt alustada, pidevalt juurde õppida, katsetada... Siis saab alati edasi areneda ja oma tegevustes paremaks muutuda - ettevõtlus ei ole mingil juhul võistlus teistega! Ainus, kellega sa võistelda saad, oled sina ise, seega püüa olla iga päev veidi parem sina ise.

Ettevõtluse definitsioon - ettevõtlus on regulaarne majandustegevus, mille eesmärgiks on tulu saamine kauba või teenuste tootmisest ja müügist.

Tutvustusring (iga osaleja 1 minut. Kokku umbes 25 minutit)

Eesmärk: Õpetada õpilast end loovalt esitlema, tooma välja oma eripära. Arendada kuulamisoskusi, analüüsida ja märgata kasulikku infot.

Abivahendid: puuduvad

Ülevaade: Iga osaleja tutvustab end.

Protseduur:

Juhendaja palub igal osalejal tutvustada end läbi mõne isikliku eseme.
Aega 1-2 minutit õpilase kohta. Oleneb osalejate arvust.
Ülesande kestvus: 1-2 x osalejate arv minutit

Minu nimi on Merike ja ma kannan Happy Socks sokke, sest ma olen alati rõõmsameelne ja avatud - kuni sokkideni välja!

Minu nimi on Mart. Need prillid näitavad, et ma julgen eristuda ja olen radikaalne & cool!

Juhendaja kokkuvõtte peale tutvustusringi lõppemist:

Täna kõiki. Jagame oma tähelepanekuid ringis. Kui palju saite teada uut oma kaaslaste kohta?

Kui raske oli kuulata ja kui palju läks tähelepanu sellele, et hoopis iseenda juttu ette valmistada? Kas jätsid meelde oma kaaslaste eripärad ja tugevused? Temas võib olla peidus midagi, mida Sul ehk pole, ent edukaks äritegevuseks vajaksid?

Ettevõtlus on KOOSTÖÖ ja eduka meeskonnatöö eelduseks on erinevate tugevustega meeskonna olemasolu. Vajad meeskonda siis, kui sa ise pole "mees nagu orkester", ehk saad enda arust kõigega ise suurepäraselt hakkama. Kehtib ka laiskuse puhul!

Näited edukatest ettevõtlustandemitest:

Näiteks City24 ja hiljem Taxify (ehk tänaseks firma nimega Bolti) loojad on vennad. Vennad Markus ja Martin on loomult väga erinevad. Noorem vend Markus alustas Taxifyga, kui ta oli 19-aastane. Teda iseloomustatakse kui hulljulget ja uljast noormeest. Tema vend Martin on aga venna ideede elluviija. Vaikne ja järjekindel noormees.

Võimalusel näidata pilti vendadest või mõnest teisest edukast meeskonnast!

Taxify asutajad Markus ja Martin Villig. Foto: Tiit Mõtus

<https://www.finantsuudised.ee/uudised/2018/03/16/ey-eesti-aasta-ettevotja-tiitli-said-taxify-asutajad-martin-ja-markus-villig>

Vahetund!

ÕPPEMATERJAL juhendajale

I OSA - Ettevõtluskuu avapäev

2. tund - Ettevõtlikkus ja esmased ettevõtlusalased teadmised (45 min)

Ettevõtlikkuse- ja ettevõtlusega kaasnev (15 min)

Eesmärk: Sõnastada koos õpilastega ettevõtliku inimese isiksuseomadused ja oskused ning teha tutvust ettevõtluse teemade ja mõistetega. Ergutame avatust, kaasamõttlemise- ja kuulamisoskust, algatusvõimet ja motivatsiooni, et hakata tegema rohkem meeskonna- ja koostööd!

Abivahendid: puuduvad

Ülevaade: Grupivestlus, mille modereerijaks on juhendaja.

Protseduur:

Kui me mõtleme ettevõtlik olemisest ja ettevõtlusest, siis millised plussid sellega kaasnevad?

Vastus ja teemaarendus, mis seda toetab:

- Ületad ennast ja muutud julgemaks ja enesekindlamaks.
- Et oma ideed ellu viia, on paratamatult vaja rohkem suhelda, e-kirju saata, ka esineda
- Õpid asju läbi mõtlema.
- Saad selles, millesse aega panustad, tõeliseks asjatundjaks.
- Lahendades ja uurides-puurides, kuidas oma ideed ellu viia ja teoks teha, pead paratamatult lugema, kuulama, tööd tegema... Ja teadmised lihtsalt jäävad selles protsessis külge. Kui midagi pakub huvi, siis aeg lendab!
- Saad palju uusi tuttavaid ja leiad ka ehk tõelisi sõpru.
- Vesteldes, õppides, suheldes ja otsides võid olla kindel, et sinu tutvusringkond ehk network kasvab mühinal. Ka globaalselt, kui otsustad selliselt tegutseda. Internet on avatud 24/7 ja seda üleilmselt.
- Saad raha teenida!
- Usu mind, kui sulle pakub millegi arendamine või edendamine meeletult huvi ning sellega suudad lahendada teiste inimeste vajadused, ilma selleta, et nad ise peaks sama meeletult aega panustama, siis see on lõbu! Ja selle hobi eest veel ka makstakse!
- Õpid viisakalt suhtlema. Pea meeles, anna alati endast parim, ole viisakas ja ära võtta asju isiklikult.

Millised isiksuse omadused iseloomustavad ettevõtjat? (10 min)

Eesmärk: Õpime kirjeldama, täpsustama, kitsendama ja sõnastama.

Abivahendid: puuduvad

Protseduur:

Juhendaja laseb osalejatel endil sõnastada.

• **Spikker juhendajale:**

- Pikaajalise visiooni nägemise oskus - mul on plaan!
- Võimaluste nägemine, sisemine motivatsioon - mul on aega ja tahtmist seda teha!
- Riski ja ebakindluse taluvus - ma suudan taluda teadmatust!
- Koostööle orienteeritus - ma suudan teha koostööd!
- Autonoomne motivatsioon ja sisemine sära - ma tahan!
- Lahendustele orienteeritus - ma tean, et on veel lahendusi ja võimalusi!
- Järjepidevus ja meelekindlus - ma proovin veelkord ja veelkord!
- Visadus viib sihile! Ma ei anna esimese ebaõnnestumise peale kohe alla!

Thomas Alva Edison, töötas 4 aastat elektripirni välja selliselt, et seda oleks ka päriselt kasutada võimalik. Ise ütles ta selle protsessi kohta järgmiselt: "Ma ei ole 1000x läbi kukkunud. Olen edukalt avastanud 1000 meetodit, kuidas ei saa elektripirni valmistada."

- Oskus riskida ja uuesti alustada – mul on lubatud eksida, see teeb mind tugevamaks ja ma tean, et ma teen selle ära! Ja oskan järgmine kord paremini.
- Julgus – hakkame tegutsema!

Ametlik kirjeldus ettevõtja kohta:

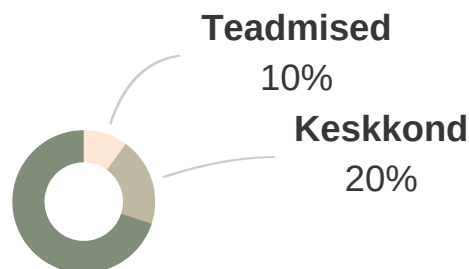
Ettevõtja on isik, kes organiseerib, juhib ja võtab enda kanda ettevõtlusega seotud riske, tootes (pakkudes) ühiskonnale kaupu või teenuseid, mida see tema arvates vajab ja kes loodab saada oma tegevuse tulemusena kasumit.

Juhendaja tagasisidestab ja juhib vestlust edasi:

Olete juba nii suured, et teil on mingi ettekujutus ettevõtlusest, ehk ka unistus, visioon, mõte. Selleks, et unistus oma elus ka täide läheks, on kindlasti vaja teadmisi ja õpetust. Sul peab olema oma tegevuste elluviimiseks aega ja ka tahtmist ning on hea, kui keskkond seda toetab. Näiteks pole sõda, on suvevaheaeg ja sul on vaba aega jne.

Aga mis on kõige olulisem, et see, mida teha soovid, saaks ka ellu viidud?

TEGUTSEMINE!

70%

Aga mis ettevõtja ise arvab? (20 min)

Mida arvab Markus Taxify-st (tänapäevaks Bolt) ettevõtte alustamisest!

Võimalusel vaadake, mida räägib Taxify (Bolti) kaasasutaja Martin Villig sellest, kuidas alustada, kui äriidee on olemas?

<https://eakadeemia.seb.ee/kuidas-alustada-kui-ariidee-olemas>

- Niisiis, kahetseda saab ainult tegemata jäänud asju.
- Üksinda kodus nokitsedes ei pruugi kaugemale jõuda.
- Sageli on abiks sotsiaalne surve, mis ei lase hool raugeda.
- “Just do it!” Ehk HAKKA PEALE!!!

Jätkangi juba eelmisel tunnil välja toodud Taxify loonud vendade looga. Niisiis Martin ja Markus. Juba 16-aastasena osales ideedegeneraatorist vend Markus Garage48 hackathonil, olles seal noorim osaleja. Juba järgmisel aastal juhtis ta mKooli meeskonda ja võitis Garage 48 nädalavahetusel esikoha. Markus on visionäär!

Kas teate, milline inimene on **visionäär**?

Visionäär on nägemusloo rääkija, ideeliider, kes hoiab meekonnal suurte ideede maitse suus jne.

Just tema omab võimet tajuda, mida inimesed tegelikult tahavad ja vajavad. Ta ei tekita mitte ainult põnevust oma järgijates, vaid inspireerib neid minema kaugemale olemasolevatest piiridest ja tegutsema ühise idee nimel. Nagu öeldakse “The sky is not the limit” ehk taevas ei ole piiriks!

Taxify (Bolt) looja Martini sõnul on ideid paljudel, ent läbi lööb see, kes oma ideid testimise ja teostamise hakkab. Martin asutas esimese ettevõtte xxl.ee ülikoolis 1.kursusel ja see laienes Läti ja Leetu ning arendas välja esimese e-pileti süsteemi ja city24.ee kinnisvaraportaali jne. 2013. aastal asutati Taxify (hiljem nimetati ümber Bolt) .

Taxify (Bolt) tegutseb täna näiteks Aafrikas, kus vennad on oma äri edukalt avanud, aga kus nad isegi käinud pole. Samas, äri toimib, sest nad sõnastasid erinevate turgude vajadused ja hakkasid tegutsema!

Siinkohal soovitame näidata rahvusvaheliste motivatsioonigurude videomaterjali, mille osas koondame järgnevalt sobiva lingibaasi:

Mida arvab startup guru Gary Vaynerchuk?

Soovi korral võib kasutada motivatsiooniguru videovestlust (või mõnda muud sobivat motiveerivat videot).

Startup motivatsiooniguru Gary Vaynerchuk arvab ka nii*:

<https://www.youtube.com/watch?v=Q5jiifErFEE>

NB! *Video on noortepärane ja esitlemisel kasutatakse ka ebatsensuurseid väljendeid.

Mida arvab sellest maailma üks hetke juhtivamaid motivatsioonigurusid ja ettevõtluspraktikuid Gary Vaynerchuk, kes on sündinud Valgevenes ja emigreerus USA-sse.

Nende pere kolis USA-s väiksesse stuudiokorterisse New Yorgis, hiljem koliti New Jersey'sse. Seal hakkas Garry majandama limonaadiautomaatidega ja nädalavahetustel müüma jalgpallikaarte, teenides sellega tuhandeid dollareid. 14-aastasena alustas ta oma vanemate abistamist veiniäris, kasvatades selle 3 miljoni dollari ärist 60 miljoni dollari äriini. Seega, mees teab, mis mees räägib!

Selle sütitava motivatsiooniguru mõtteid ja soovitusi leiad internetist:

<https://www.facebook.com/gary/>

<https://www.youtube.com/user/GaryVaynerch>

Kokkuvõte (5 min)

Juhendaja tänab kõiki osalejaid kaasamõtlemise ja panustamise eest.

On oluline mõista, et kui soovid oma ellu muutust, siis tuleb selles suunas tegutsema hakata.

Mitte midagi ei muutu, kui sa tegutsema ei hakka!

Kodust ülesannet ei jäeta.

Linke ja lisalugemist juhendajale:

Ettevõtluspädevuse mudel

<https://xn--ettevtluspe-jfbe.ee/ettevotluspadevuse-mudel/>

Ettevõtlusõppe moodulid ja nende asukohad andmebaasides haridustasemetete kaupa

<https://xn--ettevtluspe-jfbe.ee/ettevotlusoppe-moodulid/>

Põhikooli valikõppeaine „Ettevõtlusõpetus”

<https://oppekava.innove.ee/pohiharidus/valikained/>

Ettevõtlusest. Ettevõtluse definitsioonist, kas ettevõtlust saab üldse üheselt kirjeldada:

<https://ettevotlusope.weebly.com/2-ettevotildetlus.html>

Ettevõtja definitsioon Wikipedias

<https://et.wikipedia.org/wiki/Ettev%C3%B5tja>

Kes sobib ettevõtjaks

<https://www.looveesti.ee/alusta-ettevotlusega/mina-ettevotjana/>

Alustava ettevõtja 10 sammu

<https://www.eas.ee/alustava-10-sammu/>

Taxify (tänapäev Bolt) loojad - Martin ja Markus Villig

<https://www.postimees.ee/100-nagu/3657/4304037>

Taxify (tänapäev Bolt) pidurdamatu edulugu: Daimleri juhtimisel 175 miljoni dollari rahasüst

<https://www.aripaev.ee/uudised/2018/05/30/taxify-pidurdamatu-edulugu-daimleri-175-miljoni-dollarirahasust>

!!!Maailmakuulsate ettevõtjate 5 edu saladust, mitmed lühikesed videod

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLY2iemXCSz6GFcowi1M32NSVZv75vtLMs>

MOTIVATSIOONIST

<https://www.fearlessmotivation.com/2015/10/20/will-smith-motivation/>

Taxify (tänapäev Bolt) asutajad Markus ja Martin Villig. Foto: Tiit Mõtus

<https://www.finantsuudised.ee/uudised/2018/03/16/ey-eesti-aasta-ettevotja-tiitli-said-taxify-asutajad-martin-ja-markus-villig>